

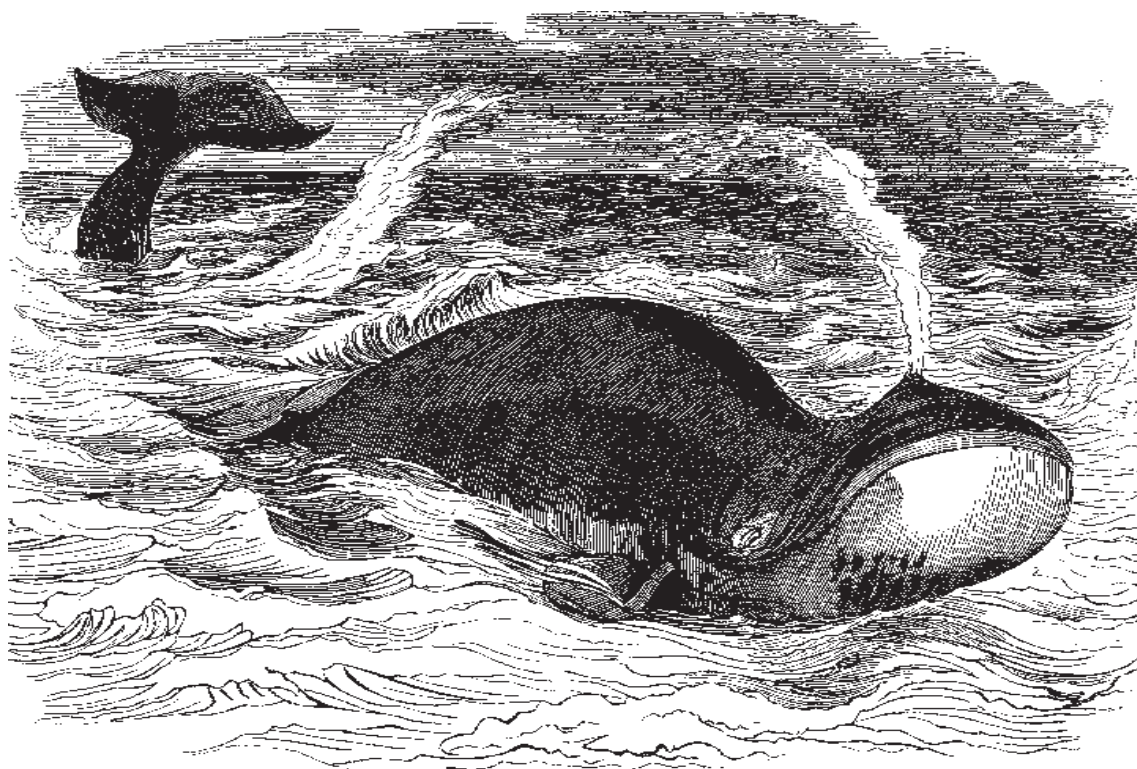
Driemaandelijks tijdschrift
Jaargang 2002, nr. 1 (januari)
Afgiftekantoor LEUVEN 1

Tijdschrift van de Vereniging van Afgestudeerden in Plantkunde en Dierkunde van de Katholieke Universiteit Leuven

PDL-Info

Aan alle PDL-leden en hun familie een gezond en voorspoedig 2002!

Lidgelden 2002

Mogen we u vragen om uw lidmaatschap voor 2002 te bevestigen door storting van uw bijdrage op nr. 000-0174219-07 van PDL, Leuven, door middel van bijgevoegd overschrijvingsformulier.

Individueel lidgeld: • 13,00

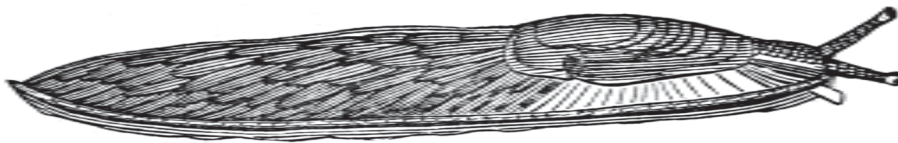
Biologenkoppel: • 20,00

Afgestudeerden 1999, 2000 en 2001: • 7,50

We rekenen op een vlotte betaling. Lidkaarten worden nadien toegestuurd.

Inhoud

Inhoud	2
Colofon	2
Foto	2
Woordje van de secretaris	3
Geplande PDL-activiteiten voor 2002	3
Familiaal Nieuws	3
PDL-Fossilentocht rond Nismes	4
Senegalreis	5
Doctoraten	7
In de Ban van de Kring: 50 jaar Bios	8
Doctoraten	11
Ambleteuse 5 tot 12 juli 2001	13
Balaena mysticetus	14
Agenda	15
Natuurweek te Ambleteuse	16

Colofon

PDL-Info: tijdschrift van de Vereniging van Afgestudeerden in Plantkunde en Dierkunde van de Katholieke Universiteit Leuven.

PDL v.z.w. 000-0174219-07

V.U.: Erik Smets

Redactie & layout: Stefan Clerens

Adres: Naamsestraat 61
3000 Leuven

Tel: 016 32 42 90

Fax: 016 32 42 58

www.kuleuven.ac.be/pdl

Foto

Afbeelding van de Groenlandse walvis (*Balaena mysticetus*) en meteen de rode draad in deze PDL-Info...

I.v.m. de bron van deze prent: sinds kort beschikken wij over het boek "5000 Animals", met daarin oude prenten, etsen en gravures van even zoveel dieren. Bij het boek horen ook 4 CD-ROMs met dezelfde beelden in hoge resolutie.

U zult dus beseffen dat we de volgende 1250 jaar goed zitten wat betreft de illustratie op de voorpagina - tenminste als we er nog eens in zullen slagen van PDL-Info werkelijk een driemaandelijks tijdschrift te maken...

Woordje van de secretaris

Op de Algemene Vergadering van PDL, voorafgaand aan het Bios-symposium, werden de tweejaarlijkse verkiezingen gehouden voor de Raad van Bestuur. Van vier uittredende leden stelde Willy Sleurs zich niet meer herverkiesbaar omwille van zijn sterk gewijzigde werkomstandigheden; dank u, Willy, voor uw stevige inzet voor PDL, vooral als redacteur van het PDL-blad. Twee nieuwe intredende leden werden begroet: Jan Pinceel en Marion Crauwels, PDL-hoop in bange dagen.

Tijdens de eerste bestuursvergadering werden de functies (her)bekeken. Erik Smets blijft onwrikbaar voorzitter en Veerle Darras ondervoorzitter. Frans De Meuter zit vastgeroest op het secretariaat, maar hij wordt bijgestaan door Marion Crauwels. Mieke Verdonck is bijna zolang penningmeester en afgevaardigde-beheerder als PDL bestaat! Zij zal geholpen worden door Jan Pinceel. Stefan Clerens houdt de aangename taak achter elk PDL-blad te hollen, maar wordt wel opgevangen door alle overigen. Met zo een ploeg gaan we ervoor: 2002 (PDL 35 jaar) en hopelijk tot 2017.

Frans

Geplande PDL-activiteiten voor 2002

- Zaterdag 23 februari: bezoek KBIN
- Maandag 20 mei (tweede pinksterdag): familiale uitstap in Limburg
- Ambleteuse I : 7 - 14 juli
II : 15 - 22 juli
III: 14 - 21 augustus
- Zondag 29 september: Hoge Venentocht
- Zaterdag 9 november: Jaarvergadering en Lustrumviering 35 jaar PDL

Voor meer informatie kunt u zoals steeds (te gepasten tijde) terecht op de PDL website.

Familiaal Nieuws

Op 14 september 2001 werd Ellen geboren, dochtertje van Els De Smet en Koen Trappeniers.

PDL wenst de ouders van harte proficiat!

PDL-Fossilientocht rond Nismes

Fossilientocht rond Nismes (B) op 22 september 2001.

“Hoe meer (fos)zielen, hoe meer vreugd” zeiden we vroeger. Nu nog 6 (zes) gegadigden om de prachtige natuur rond Nismes (Viroinval) te beleven. Verzamelplek in het bio-hotel “La Calestienne” bij K.U.Leuven-bioloog Kris Vanbeveren. Inderdaad, we zitten in de kalksteenstreek; met steile rotswanden en gapende spleten en verdwijngaten; met “tiennes” of oude riffen die als afgeplatte koppen in het landschap gezaaid liggen; met diepe steile groeven waaruit de rode marmers geëxtraheerd werd.

Fossielen zoeken in de schiefers...

eertijds ijzer uit de zandige vullaag gewonnen: vandaar die afgronden... Overgroeide en halfingestorte grotten wijzen op een oude intensieve industrie: de “fours à chaux” ofte kalkovens. Kris trekt nostalgisch wat struiken weg om de plaatsen te tonen waar kalk werd gebrand tot ongeblust kalkpoeder. Restauratie is hoogst nodig!

Na een frisse bio-pint (alles is daar “bio” bij Kris) naar de groeven van rode marmers. Grote diepe afgronden in het landschap: restanten van een roemrijke vergane extractie, de “Belgische” rode marmers. Ze

Industriële fossielen: katrolsysteem dat een staalkabel doorheen de hele marmergroeve leidde.

PDL-Fossielentocht rond Nismes

Pootjes? Sprietten? Segmenten? En dan zwijgen we nog over het fossiel.

konden het, als harde kalksteen, niet halen tegen de echte meta-morfe (hersmolten) marmers uit Italië. Pijnlijk trekt onze gids aan een verroeste katrol die de kabels aandreef om de rots te zagen. De laatst bewaarde stoommachine werd na de laatste "open deur" gestolen... Waar blijft de industriële archeologie in deze streek?

Blijven we eten? Ja, maar de menu is geheim, en we moeten bij het eten zeggen wat er voorgezet is (probleemgestuurd interactief onderwijs). Goed, ik weet niet meer wat het was; maar het was biologisch zeker verantwoord, zelfs smakelijk.

Dit jaar, in 2002, dus geen fossielen meer, maar stinkende modder in de Hoge Venen. Zoals u wenst.

Frans

Senegalreis

voor alle biologisch en Afrikaans geïnteresseerden o.l.v. Prof. Em. D. Thys van den Audenaerde

Periode: Paasvakantie 2002; Vertrek: 28 of 29 maart - Terugkeer: 15 april 2002

Reistype: Zo goedkoop mogelijk; kamperen, zelf koken, goedkope hotels

Schatting reiskosten: 55.000,- BEF of 1370 EUR

Inschrijvingen (min. 30 – max. 40 deelnemers!)

Naamopgave bij Pieter Caris (016 32 15 45 – pieter.caris@bio.kuleuven.ac.be) of Joost Raeymaekers (016 32 38 56 – joost.raeymaekers@bio.kuleuven.ac.be) en overschrijving van een voorschot van 5000,- BEF of • 125,00 op rekeningnr. KBC 343-5112502-24. Dit alles **uiterlijk op 20 februari**.

Voor reisprogramma en meer informatie verwijzen we (wegens plaatsgebrek) graag naar de infovergadering door Prof. Thys, op **woensdag 13 februari** om 20.30h in Plantkunde 01.30 (groot auditorium).

Herbert Torfs

promoveerde op 31 mei 2001 aan de K.U.Leuven tot Doctor in de Wetenschappen: Biologie op een proefschrift, getiteld:

Signal transduction and pharmacology of the *Stomoxys calcitrans* tachykinin-like peptide receptor

STKR is een G-proteïne gekoppelde receptor van de stalvlieg *Stomoxys calcitrans*. De aminozuursequentie van deze insectenreceptor vertoont meerdere kenmerken die typisch zijn voor tachykinine (of neurokinine, NK) receptoren. Het gekloonde STKR-cDNA werd functioneel tot expressie gebracht in een *Drosophila melanogaster* Schneider 2 cellijn.

Insectenpeptiden ("insectatachykinines" genaamd) die structurele gelijkenis vertonen met zoogdiertachykinines bleken concentratie-afhankelijke calciumresponsen op te wekken in stabiel getransfecteerde Schneider 2 (S2-STKR) cellen. Deze responsen werden veroorzaakt door een fosfolipase-C-afhankelijke vrijstelling van calciumionen uit intracellulaire stockageplaatsen. Bovendien werd een stimulatorisch effect op de accumulatie van zowel inositol 1,4,5-trisfosfaat (IP₃) als cyclisch AMP vastgesteld.

Een op insectencellen gebaseerd, functioneel assaysysteem voor detectie van receptor-gemedieerde vrijstelling van calciumionen werd ontwikkeld op basis van aequorine, een Ca²⁺-gevoelig, bioluminescent proteïne. In vergelijking met de conventionele fluorescente calciumassays bleken vooral de gevoeligheid en de hogere doorvoer aan stalen de belangrijkste voordelen te zijn van deze detectiemethode.

Met het oog op een verdere farmacologische karakterisering van STKR werd de activiteit van diverse natuurlijke en synthetische agonisten en van NK-receptor antagonist onderzocht. Tevens werd een vergelijking gemaakt met zoogdier neurokininereceptoren. De spantides I-III, sterke substance P antagonist, bleken eveneens antagonist voor STKR-gemedieerde responsen. *Stc*-TK, een insectatachykinine uit de stalvlieg dat recent ontdekt werd, bleek een potente, maar partiële STKR agonist te zijn. De aminozuursequentie van *Stc*-TK, een potentiële fysiologische ligand voor STKR, vertoont een alanine (Ala) op de plaats waar bij de meeste tachykinines een glycine (Gly) voorkomt.

Promotoren: prof dr. J. Vanden Broeck, prof dr. A. De Loof

An Thyssen

promoveerde op 5 oktober 2001 aan de K.U.Leuven tot Doctor in de Wetenschappen: Biologie op een proefschrift, getiteld:

Characterization of the marine fish pathogen
Photobacterium damsela subsp. *piscicida*

Photobacterium damsela subsp. *piscicida* is een mariene vispathogeen die verantwoordelijk is voor het uitbreken van de visziekte photobacteriosis, een ziekte die tot sterfte leidt bij meerdere vissoorten in het Middellandse Zeegebied, Japan en de Verenigde Staten. Hoewel deze pathogeen al geruime tijd voor grote problemen zorgt, is men er nog steeds niet in geslaagd deze bacterie op een doeltreffende manier te bestrijden. In dit werk wordt *P. damsela* subsp. *piscicida* gedetailleerd gekarakteriseerd zowel wat fenotype en genotype betreft, als virulentiekenmerken.

Op basis van verschillende fenotypische en genotypische karakterisatiemethoden kon in het eerste onderzoeksdeel de taxonomische positie van *P. damsela* subsp. *piscicida* bepaald worden. Verder konden verschillende clones onderscheiden worden die gerelateerd waren aan de geografische origine van de isolaten: één clone bestond uitsluitend uit Europese isolaten, terwijl de andere enkel opgebouwd was uit Japanse isolaten.

In het tweede onderzoeksdeel werd speciale aandacht besteed aan de aanwezigheid en ontwikkeling van antibioticaresistente stammen. In eerste instantie werd een betrouwbare methode ontwikkeld om de gevoeligheid voor antibiotica na te gaan. Daarna werd de hele *P. damsela* subsp. *piscicida* collectie gescreend op aanwezigheid van resistenties voor frequent gebruikte antibiotica. Een meer doordacht gebruik van antibiotica is aangeraden bij het behandelen van bacteriele visziekten, aangezien toenemende resistenties werden aangetoond. In het laatste onderzoeksdeel werd nader ingegaan op een aantal virulentiemechanismen of -factoren die een rol spelen in de overleving van de pathogeen binnen de gastheer. Het bleek dat de meeste *P. damsela* subsp. *piscicida* stammen een kapsel produceerden dat bescherming bood tegen de bacteriedodende activiteit van het serum. Verder kon de aanwezigheid aangetoond worden van verschillende ijzeropnamesystemen, die de bacterie in staat stelden om te groeien in serum door er de bacteriostatische activiteit, opgelegd door de aanwezigheid van ijzerchelatoren, te omzeilen.

Promotor is prof dr. F. Ollevier.

In de Ban van de Kring: 50 jaar Bios

Op 10 november 2002 werd, in samenwerking met PDL, het tiende lustrum van Bios passend gevierd. Voor deze unieke gelegenheid mocht een reeks sprekers de geschiedenis van Bios belichten. Hieraan werd de uitreiking van de PDL wetenschappelijke prijzen gekoppeld, waarna een receptie en een groots banket volgden.

Als eerste spreker riep Wim De Smet de sfeer van het naoorlogse Leuven rond 1950 op (die gaslantaarns, die thé-dansants, die Sint-Niklaasstoeten der Waalse studenten...) en deed hij verslag van de ontstaans-geschiedenis van Bios.

Praeses Bruno Debaere met stichter Wim De Smet

Hierna konden Willy Delmotte en Jef Hendrickx op droog-komische wijze vertellen - zolang een zekere Aloys A. nog geen roet in het eten gooit - hoe Bios voor hen een reddingsboei betekende in de woelige jaren '50, temidden van lessen in het Frans of "bereiding en eigenschappen van..."

Revolutie, stakingen, happenings... de golden sixties. Raymond Clarysse en Ludo Pinceel waren erbij en herinnerden het zich zelfs. Bioseten, cantussen, en compromitterende foto's passeerden de revue. Vooral uit dit decennium lijken ons een aantal legendarische proffenverhalen te stammen.

De jaren '90: ICT-afhankelijke presentatie

Na een vervroegde pauze, ingegeven door de beeld-projectie die het even liet afweten, kwamen Laurent Jaeken en Erik Koch vertellen over de jaren '70: milieu-activisme stak de kop op en Biostoneelstukken (zuster Dijkula!) werden uit mouwen geschud. Een nieuwe lichting proffen arriveerde, en de eerste Senegalreis met Thys was een feit.

De jaren '80, zeiden ons Johan

Hulde aan Zuster Van Dijck uit handen van het jongste Bioslid

Geysen en Johan Cardoen, dat was crisis en werkloosheid, vernieuwingen in het wetenschappelijk onderzoek en grote studentenaantallen. Een voorbeeld van de experimentele cultuuravonden kregen we dankzij een onverwacht gastoptreden van Jan Breine.

De “negentigers”, Koen Trappeniers en Stefan Clerens, hingen een multimediaal beeld op van het huidige Bios en zijn talrijke randfenomenen, gezien vanuit het standpunt van de veeleer dwaze schacht (een constante doorheen die 50 jaar).

Na dit historisch overzicht nodigde praeses Bruno Debaere iedereen uit op de receptie, maar eerst werd hulde gebracht aan Zuster Van Dijck, intussen 92 jaar oud en monument voor talloze generaties Leuvense biologen.

Ook werden de PDL wetenschappelijke prijzen uitgereikt door A. Verbeure, decaan van de faculteit Wetenschappen. Laureaten waren Diane Allard (“Intersexuele reproductieve conflicten en morfologische differentiatie bij *Diacomma sp. (Hymenoptera, Formicidae)*”, promotor: prof. J. Billen) en Ilse Beck (“Controle van de GH-release bij de kip (*Gallus gallus*): ghrelin en zijn receptor”, promotor: prof. E. Kühn en Dr. Serge Van der Geyten).

Na een uitstekende receptie in de beste Bios traditie volgde de transfer naar Heverlee (via het station?). Het banket in de Oude Kantien werd uitstekend gesmaakt door de zeer talrijke aanwezigen. De speech van de praeses bestond slechts uit twee korte maar krachtige vragen: willen alle oudpraesidiumleden eens opstaan? En: willen alle Bioskoppels eens opstaan? Op die manier kon nagenoeg iedereen even de benen strekken.

De PDL voorzitter kijkt nauwolettend toe hoe de decaan de PDL wetenschappelijke prijzen uitreikt

De receptie in het museum van het Zoölogisch Instituut. Merk tevens een voorste lidmaat van het skelet van de Groenlandse walvis op...

van de sprekers en allerlei leuke extra's. Syllabus en CD-ROM kunnen besteld worden via het Bios praesidium.

Tot slot werd er met het glas in de hand nog nagekaart tot in het holst van de nacht.

Meer foto's van de lezingen, receptie en banket vindt u op de PDL website en op de Bios website.

Er werd ook een prachtige syllabus uitgegeven met bijdragen van alle sprekers en samengesteld door Jan Pinceel. Tevens staat een CD-ROM op stapel met een daarop een schat aan bijkomend fotomateriaal, de presentaties

Stefan Clerens

Achttien (ex-)praesides waren aanwezig op het banket. V.l.n.r.: Oscar Van Der Borcht ('54-'55), Karel de Brabander ('60-'61), Raymond Clarysse ('65-'66), Ludo Pinceel ('67-'68), Pim Niesten ('00-'01), Jef Guelinckx ('00-'01), Wim De Smet ('51-'54), Hubert Mergelsberg ('90-'91), Bruno Debaere ('01-'02), Laurent Jaeken ('72-'73), Stefan Clerens ('96-'97), Joost Raeymaekers ('99-'00), Helen Roelants ('98-'99), Mia Cambré ('83-'84), Koen Trappeniers ('95-'96), Jan Breine ('79-'80), Sigrid Maebe ('91-'92) en Bruno Gobin ('92-'93).

Dominik Van Wonterghem

promoveerde op 26 oktober 2001 aan de K.U.Leuven tot Doctor in de Wetenschappen: Biologie op een proefschrift, getiteld:

Localisation of the fructan metabolism in *Cichorium* and *Taraxacum*

Fructanen zijn water oplosbare reservepolysachariden bestaande uit een variabel aantal fructose moleculen met meestal één glucose molecule. Er zijn verschillende belangrijke plantenfamilies die fructanen opstapelen (o.a. *Asteraceae*, *Poaceae*, *Liliaceae*). Inuline is een vorm van fructanen waarbij de fructosen met een $\beta(2\rightarrow1)$ binding verbonden zijn. Inuline (zoals voorkomend bij *Cichorium intybus*, *Taraxacum officinale*, *Bellis perennis*, *Doronicum pardalianches*) wordt gesynthetiseerd door de werking van twee enzymen, nl. 1-SST (sucrose: sucrose 1-fructosyltransferase) en 1-FFT (fructan: fructan 1-fructosyltransferase). De volledige afbraak tot monosachariden vindt plaats onder invloed van 1-FEH (fructan 1-exohydrolase) en invertase. Naast een reservefunctie worden sinds kort ook droogte resistentie, osmoregulatie en koude resistentie functies toegeschreven aan fructanen. Alhoewel de biochemie van de synthese en afbraak van fructanen stilaan opgehelderd raakt, zijn er nog maar weinig in vivo aanwijzingen over de histologische en subcellulaire lokalisatie van dit metabolisme. Antilichamen gericht tegen inuline synthetiserende en inuline afbrekende enzymen werden gebruikt om de in vivo processing van het 1-SST en 1-FFT enzyme te bestuderen. In jonge wortels van *C. intybus* werden 1-SST en 1-FFT in het xyleem en het floeem aangetoond, in de nabijheid van de vaatbundels. Later in het groeiseizoen kwamen ze hoofdzakelijk voor in het floeem weefsel. Op het einde van het groeiseizoen was 1-FEH vooral aanwezig in het floeem weefsel, maar ook deels in het xyleem weefsel. In *T. officinale* werd een gelijkaardige evolutie waargenomen. Voor 1-SST werd dit patroon onderzocht op RNA- en proteïne niveau, voor 1-FFT en 1-FEH enkel op proteïne niveau gedurende een volledig groeiseizoen.

Reeds lange tijd neemt men aan dat fructanen in de vacuole van de plantcel voorkomen. Recent werden fructanen echter ook buiten de cel, in de apoplast, aangetoond. In het apoplastisch vocht geïsoleerd vanuit de wortels van jonge *C. intybus* kiemplanten en opgekweekt in een stikstof arm medium, werd geen 1-SST- of 1-FFT activiteit vastgesteld. De aanwezigheid van fructanen of 1-FEH activiteit kon niet met voldoende zekerheid worden vastgesteld. Een zelfde conclusie werd bekomen op basis van de xyleem- en floeem exudaten geïsoleerd uit de wortels van *T. officinale*.

Promotor is prof. dr. A. Van Laere.

Emmanuel Vreven

promoveerde op 9 november 2001 aan de K.U.Leuven tot Doctor in de Wetenschappen: Biologie op een proefschrift, getiteld:

A systematic revision of the African spiny-eels
(Mastacembelidae; Synbranchiformes)

Mastacembelidae zijn zoetwatervissen die voorkomen in Afrika, het Midden-Oosten en Azië. Ze worden gekenmerkt door een langgerekt lichaam, het bezit van een lange rij dorsale stekels en een typisch rostraal aanhangsel.

Het systematisch statuut van voornamelijk de Afrikaanse soorten is onduidelijk. Daarom werd een systematische revisie ondernomen van deze groep. Inleidend werd een overzicht van onze huidige kennis inzake de Afrikaanse stekelalen gegeven. Dit gedeelte omvat ook een overzicht van de historische en huidige kennis inzake de Afrikaanse "ichthyogeografie". Het onderzoek is voornamelijk gebaseerd op meristische en morfometrische gegevens verzameld van meer dan 3500 specimens.

Vijfendertig van de voorheen beschreven soorten en één hybride werden als valide erkend. Elf reeds voorheen aangeduide synoniemen werden bevestigd en 13 nieuwe synoniemen werden aangeduid. Elf nieuwe soorten en twee nieuwe hybriden werden beschreven. In totaal werden dus 46 Afrikaanse soorten, één onder voorbehoud, erkend. Alle soorten werden gedetailleerd beschreven met inbegrip van hun verspreiding. Speciale aandacht werd gegeven aan de iconografie van de soorten. Identificatie sleutels werden, per ichthyogeografische regio, opgesteld.

Deze thesis bevat ook een preliminaire fylogenetische analyse. De herdefiniëring van de familie, met inbegrip van *Sinobdella sinensis*, zoals reeds voorgesteld door andere auteurs werd bevestigd. Verder werd de huidige indeling in twee subfamilies een Afrikaanse (Afromastacembelinae) en een "Aziatische" (Mastacembelinae) verworpen. De huidige Afrikaanse genusindeling in *Caecomastacembelus* en *Aethiomastacembelus* werd eveneens verworpen. Alle soorten werden weer ondergebracht in het genus *Mastacembelus*, dit voornamelijk om de huidige nomenclatorische verwarring te stabiliseren, in afwachting van verder onderzoek.

Promotor is prof dr. G. Teugels.

Om niet verstrikt te geraken in de Ronde liep onze week van donderdag op donderdag. Met de zon vertrokken. Helse rit op de E 17. Een eerste zoogdiertje (ook zuigdiertje) tussen dinosauriërs. Wie zal overleven? Aankomen doen we. Vrolijk weerzien met veel gekwetter. Overbevolking dreigt. Een wereldwijd probleem. Gelukkig zitten we niet op een vlot en hebben we aanpassingsvermogen. De dag eindigt met een krakend onweer (donderdag!). De wind draait naar het zuid-westen. Eer de week om is kan men scheefhangend in de woeste golven staren als destijds de angstige vissersvrouwen. Benen worden gezandstraald, de meeuwen vliegen achteruit.

Maar er zijn ook zonnige perioden met de verplichte uitstappen: het leerpad, vissen vangen, mosselpluk. Meer eters dan plukkers. Zo gaat dat.

Regen mag ook. Aandoenlijk zijn de gezelschapsspelletjes. Gezelligheid kent geen tijd. De teerlingen rollen, de elekticiteitsmeter draait. Voor de responsable de nodige troebels. Water welt op uit de vloer, het warm water is koud. Het geheim van deze merkwaardigheden zit in de kelder. Afdaling. De ingewanden van een onderzeeër. Alles 'automatique'. Geef mij maar een emmer aan een touw en een ketel op het vuur. In de keuken heerst de bedrijvigheid van een jonge KMO. Waar blijven de kindjes van 'dat mag ik niet'? Schrokken doen ze. Wegens plaatsgebrek eten de kinderen, al zijn ze een meter negentig, in de donkere gang. Ze doen dat gewillig en hebben daar hun pleziertjes. Het middageten eindigt geregeld met applaus. Komen ze wel voor de wetenschap? Zingend doen ze de afwas.

De ronde dreunt voorbij. Topsport, opium voor de massa. Gadgets, made in China, worden kwistig uitgestrooid. De brokstukken vormen al een belangrijke fractie van de strooisellaag. Veel snoepgoed, initiatie tot verslaving en consumptie.

Wetenschappelijk secuur en met feministische hardnekkigheid werpen de dames zich op de korstmossen. Wonderlijke wereld. Alles moet onder de loupe. Viervoetig de pré communal afzoeken. Biologen zijn gluurders maar ze zien ook meer. Oude namen komen boven. Kraakmos. Toepasselijke naam zegt opa.

Er bestaan nu ook franse palingen. Reactie op de globalisatie? Sargasso, een sprookje! We zullen het DNA in streepjes moeten uitrafelen zoals bij de beekforel.

Bedrukte stemming bij de opruim. Vele handen maken arbeid licht. Even kapitalist spelen bij de eindafrekening. Tellen en hertellen. Uiteindelijk heb ik twee frank te kort en vier halve over. Vermoeidheid (of erger)? Volgend jaar alles in euro. Hopelijk vergeet men niet om te rekenen.

Met hernieuwbare energie van achter zeilen we huiswaarts. Nu een week uitrusten van onze vakantieweek.

Le responsable

In het tijdschrift "Marswin", uitgegeven door de Vlaamse Vereniging voor de Bestudering van de Zeezoogdieren, viel ons het artikel "Geraamten van de Groenlandse walvis (*Balaena mysticetus*) in museumverzamelingen" op.

De auteur (W.M.A. De Smet) geeft een interessant overzicht en beknopte historiek van gekende skeletten van de Groenlandse walvis in musea. Wij citeren hier graag de slotalinea's van het artikel.

Alhoewel de Groenlandse walvis eeuwenlang bejaagd is geweest en steeds tot de verbeelding van de mensen heeft gesproken, zijn er ongewoon weinig specimens van deze soort in musea aanwezig onder vorm van een gemonteerd geraamte. Dit is te verstaan op grond van het volume dat zulke specimens benemen. Doch de belangrijkste reden van die toestand is wel het gebrek aan belangstelling vanwege de toenmalige walvisjagers in een tijd dat er amper of geen musea waren, plus de commerciële geest die de walvisjacht omringde.

Het is dan ook een opvallend feit dat, terwijl meerdere walvisjagende landen geen enkel specimen van die soort in hun musea hebben, er twee exemplaren in Belgische musea aan to treffen zijn. Dit is te danken aan het initiatief van de Leuvense hoogleraar J.P. Van Beneden (1809-1894), die zich jarenlang gewijd heeft aan de bestudering van de walvissen, en die over vergelijkingsmateriaal wilde beschikken voor studies over fossiele walvissen, die in het Antwerpse gevonden waren.

In het museum van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (in Brussel) is men zich steeds sterk bewust geweest van de waarde van het geraamte van de Groenlandse walvis, dat daar al een twintigtal decaden aanwezig is en er de bewondering van de bezoekers heeft opgewekt, althans in de perioden dat de betreffende zalen toegankelijk waren.

Anderzijds is er ook een geraamte van deze zo zeldzame soort aanwezig in het museum van het Dierkundig Instituut van de Katholieke Universiteit van Leuven. Het heeft ongetwijfeld doorlopend de aandacht van de studenten getrokken, maar men is al sinds een eeuw amper bewust van de buitengewone waarde van dit specimen. Als men bedenkt dat er thans slechts een achttal van zulke geraamten in de musea van de ganse wereld aanwezig zijn en dat het nagenoeg onmogelijk is thans zulk specimen te bekomen wegens de zeldzaamheid van de soort en wegens haar status van sterk bedreigde diersoort, plus daarenboven de enorme onkosten om zulk geraamte te prepareren en te vervoeren, dan dringt de idee zich op dat men daar beschikt over een niet-besepte schat.

PIME

Het PIME (Mechelsesteenweg 365, 2500 Lier; tel. 015 319511, fax: 015 315880, info@pime.provant.be) stelt de volgende activiteiten voor:

20/02/2002: *Meester van de mest*

06/03/2002: *Energiezorg op school*

17/04/2002: *Milieuwetgeving voor scholen*

21/04/2002: *Dag van de aarde*

24/04/2001: *Natuur- en landschapskoffer voor jongeren*

15/05/2002: *Natuurbelevingskoffer voor kinderen*

29/05/2002: *Natuurkoffer voor kleuters*

Meer informatie op <http://www.pime.be>.

Centrum voor Beroepsvervolmaking Leraren (UIA)

Het Centrum voor Beroepsvervolmaking Leraren (UIA) organiseert de volgende maanden een aantal cursussen voor leerkrachten. Inschrijvingen en inlichtingen: UA-CBL, Universiteitsplein 1, 2610 Wilrijk, tel. 03 8202960, fax 03 8202957, cbl@ua.ac.be.

06/02/2002: *Interactive Physics - simulaties met lading*

07 en 21/02/2002: *Praktisch gebruik van het Internet in de chemie*

20/02/2002: *De problematiek van cannabisgebruik*

04 en 11/03/2002: *Praktisch gebruik van het Internet in de fysica*

05/03/2002: *Chemie fascineert*

06/03/2002: *Fysica in de auto*

14/03/2002: *Praktisch gebruik van het Internet in de biologie*

17/04/2002: *Bacteriën en virussen: nieuwe bedreigingen*

Meer informatie op <http://cbl-www.uia.ac.be>.

Natuurweek te Ambleteuse

Ambleteuse is een pittoresk dorpje aan de Noordfranse kust, gelegen tussen Calais en Boulogne. Ambleteuse is omgeven door een prachtig kustgebied: bijna verlaten zandstranden, jonge en oude duinen om duimen en vingers van af te likken, het vrij door slikken en schorren meanderend riviertje de Slack, een prachtig fort van Vauban, ...

De oudgedienden onder de PDL leden vragen zich waarschijnlijk af waarom ik deze voor hen vanzelfsprekende feiten verkondig, doch daar is een goede reden voor. Vroeger maakten de Leuvense biologen in spé kennis met Ambleteuse tijdens de traditionele ecologische stage, maar deze gaat tegenwoordig in Slapton door. De K.U.Leuven is echter, samen met de universiteit van Lille, nog steeds eigenaar van het "Laboratoire de Biologie Marine" in Ambleteuse. Jaarlijks maken één of twee groepen PDL leden gebruik van dit labo, de ongeveer dertig slaappleaatsen, de keuken en de eetzaal. Jammer genoeg vinden jongere biologen, door het verdwijnen van de stages, hun weg niet meer naar Ambleteuse; maar daar willen wij verandering in brengen! Hier volgt het plan:

Waar?

Ambleteuse, Laboratoire de Biologie Marine de l'Université de Lilles et de Louvain.

Wanneer?

Van 15 tot 22 juli 2002.

Wie?

Alle biologen jong van geest, biologiestudenten, partners, ... die zin hebben in een week natuurbelevissen samen met mensen uit vernoemde categorieën.

Wat?

De bedoeling is om in een ontspannen sfeer wandelingen te maken en zo de veldkennis uit te breiden, leuke ecologische experimenten uit te voeren, het lichaam gezond te houden met op tijd en stond een zwempartij of een "jeu de boules", de krijtrotsen van de Britse kust en andere zichten te bewonderen...

Duur?

Helemaal niet! Aangezien de prijzen voor de gebouwen erg laag zijn en we voor onze eigen maaltijden zullen zorgen, zal het een erg economisch verblijf worden.

PDL hoopt alvast dat dit jaar een nieuwe generatie Ambleteusegangers mag geboren worden!

Voor meer informatie kan je steeds terecht bij Jan Pinceel.

e-mail: jpinceel@ruca.ua.ac.be

tel.: 0479 73 44 10

Inschrijven kan door middel van storting van een voorschot (12,50 EUR per persoon) op nr. 000-0174219-07 van PDL, Leuven.